

Osallisuusohjelman hyväksyminen

Kunnanhallitus 10.02.2025 § 31

Konsernipalveluiden talousarvion yhdeksi strategiseksi painopisteeksi vuonna 2024 määriteltiin osallisuusohjelman laatiminen.

Osallisuusohjelma on kuntastrategian alainen ohjelma, jolla kuvataan kuntalaisten osallistamisen kulmakiviä kunnan toiminnassa.

Osallisuusohjelma linkittyy laajasti myös moniin muihin kunnan ohjelmiin, kuten järjestöstrategiaan, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan, kotoutumisohjelmaan, hyvinvointisuunnitelmaan ja hyvinvointiraporttiin.

Osallisuudella tarkoitetaan Vihdin kunnan osallisuusohjelmassa henkilökohtaista tunnetta, joka syntyy vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvistä kokemuksista. Osallisuudella viitataan kuntalaisten kuulumiseen, yhtenäisyyteen ja mukaan ottamiseen suhteessa kunnan toimintaan. Osallisuudella tavoitellaan vaikuttamista omaan elämään ja sen mahdollisuuksiin, palvelujen kehittämiseen ja yhteiseen hyvään.

Tavoitteena on, että osallisuusohjelma antaa raamit kuntalaisten osallisuuden lisäämiselle, mitä kukin yksikkö voi oman osallisuustoimintansa kehittämisessä hyödyntää. Osallisuustoiminnan lisäämisessä on huomioitu osallisuusohjelmaa tehtäessä eri kunnan kohderyhmät.

Kuntapalvelututkimuksien tuloksista käy ilmi, että kunnan asukkaat kaipaivat aiempaa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua kunnan toimintaan. Osallisuusohjelmalla on pyritty kuvaamaan, miten eri yksiköt voivat osallistua kuntalaisia omaan toimintaansa eri tilanteissa. Osallisuusohjelmaan on lisätty myös erilaisia toimintaa linjaavia toimenpiteitä erityisesti tiedottamiseen liittyen.

Osallisuusohjelma koostuu viestinnän, päätöksenteon valmistelun, osallistuvan budjetoinnin ja päätöksenteon osuuksista.

Osallisuusohjelmaa valmisteltaessa kuultiin paikallisia yhdistyksiä, nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostoja. Itse ohjelman työstämiseen osallistui poikkihallinnollisesti eri palvelukeskusten edustajia.

Valmistelija	Essi Piirorjärvi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 168 5451
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää 1. pyytää lausunnot osallisuusohjelmasta nuoriso-, vammais-, ja vanhusneuvostoilta. 2. järjestää yhdistyksille sekä avoimesti kuntalaisille osallistavan kyselyn osallisuusohjelmaluonnoksesta. Lausuntoja sekä vastauksia kyselyyn pyydetään 26.2.2025 mennessä.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

1. pyytää lausunnot osallisuusohjelmasta nuoriso-, vammais-, ja vanhusneuvostoilta.
2. järjestää yhdistyksille sekä avoimesti kuntalaisille osallistavan kyselyn osallisuusohjelmaluonnoksesta.

Lausuntoja sekä vastauksia kyselyyn pyydetään 26.2.2025 mennessä.

Tiedoksi

Kunnanhallitus 03.03.2025 § 58

512/00.01.05/2024

Vihdin kunnanhallitus päätti kokouksessaan 10.2.2025 §31 pyytää lausuntoja osallisuusohjelmaluonnoksesta. Lausuntoja pyydettiin nuorisovaltuustolta sekä vammais- ja vanhusneuvostolta. Tämän lisäksi pyyntö lähetettiin sähköpostiosoitteensa jättäneille yhdistyksille ja avoin lausuntopyyntölinkki julkaistiin kunnan verkkosivuilla. Lausunnot tuli jättää kunnan kirjaamoon tai lausuntopyynnön yhteydessä olleen Webropol-linkin kautta 26.2.2025 mennessä. Määräaikaan mennessä kirjaamoon jätettiin kolme lausuntoa, minkä lisäksi Webropol-kyselyn kautta saatiin 31 vastausta.

Osallisuusohjelmaan on tehty saatujen kommenttien perusteella korjauksia ja parannuksia. Niitä kommentteja, jotka eivät kuuluneet osallisuusohjelman toteuttamisen piiriin, on välitetty asianmukaisille viranhaltijoille tiedoksi.

Osallisuusohjelma on ylätasoinen ohjelma, jossa määritellään reunaehdot osallisuustyölle Vihdin kunnassa. Osallisuusohjelman toteuttamisen seurantaan ja toimenpiteiden ideointiin on Vihdin kunnassa perustettu oma poikkihallinnollinen osallisuustyöryhmä. Osallisuustyöryhmä laatii jatkossa vuosittain vuosisuunnitelman osallisuustyön edistämiseksi kunnassa. Vuoden varrella toteutettavissa seurantatapaamisissa työryhmä seuraa osallisuustyön kehittämistä kunnassa. Osallisuusohjelman mukaiset teemat tulee ylätasoisena ohjelmana huomioida myös laadittavissa muissa ohjelmissa mukaan lukien laaja hyvinvointisuunnitelma sekä järjestöstrategia.

Osana osallisuusohjelmaa kunta päättää myös osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamisesta. Osallistava budjetointi esitetään otettavaksi käyttöön vuosien 2025-2026 aikana niin, että osallistuvan budjetoinnin ideointivaihe toteutettaisiin huhti-toukokuussa 2025. Tämän jälkeen ehdotetut esitykset valmistellaan ja ne ideat, jotka täyttävät päätetyt osallistuvan budjetoinnin kriteerit, otetaan mukaan äänestysvaiheeseen. Äänestysvaihe toteutetaan elo-syyskuun 2025 aikana. Voittava tai voittavat ideat sisällytetään vuoden 2026 talousarvioesitykseen, jolloin hankkeiden toteutus ajoittuu vuoden 2026 ajalle.

Osallistavan budjetoinnin esitykset voivat olla niin investointeihin kuin käyttötalouteenkin kohdistuvia. Tarkoituksena on sisällyttää kunakin

vuonna seuraavalle vuodelle kohdistettava osallistavan budjetoinnin määräraha tulevan vuoden taloussuunnitelmaan. Taloussuunnitelman yhteydessä määritellään siis, kuinka paljon osallistavaan budjettiin on käytettävissä määrärahoja tulevan vuoden aikana. Ensimmäisenä vuonna valtuustolle esitettävästä määrärahasta päättää kunnanhallitus osallistavan budjetoinnin hyväksymisen yhteydessä.

Toteutettavia osallistuvan budjetoinnin kohteita voi olla yksi tai useampi, mutta niiden yhteen laskettu budjetti huomioiden toteuttamis- ja hankintakustannukset eivät saa ylittää annettua kokonaisbudjettia. Esitettyjen ideoiden kustannusarviossa huomioidaan myös odotetut ylläpitokustannukset.

Kriteereinä osallistavan budjetoinnin kohteille on seuraavat:

- Äänestykseen otettavat kohteet on oltava toteutettavissa annetun budjetin ja seuraavan kalenterivuoden puitteissa.
- Osallistava budjetti toteuttaa hallituksen määrittelemää tavoitetta. Tavoite valitaan kuntastrategian mukaisista tavoitteista kahdeksi vuodeksi kerrallaan.
- Äänestykseen otettavien kohteiden toteuttaminen tulee olla kunnan toimivallassa.
- Osallistavan budjetoinnin ehdotuksen kokonaiskustannus voi olla myös suurempi, mutta silloin ehdotukseen tulee sisällyttää esitys loppujen kustannuksien kattamisesta esimerkiksi talkootyön tai hankerahan muodossa.

Ideointiin ja äänestykseen menevien osallistavan budjetoinnin kohteiden enimmäisbudjetiksi esitetään vuodelle 2025-2026 (toteutus ja talousarviovaraus vuonna 2026) 50 000 euroa.

Tämän osallistavan budjetoinnin muodon lisäksi osallisuusohjelmassa on esitetty toisen osallistavan budjetoinnin muotoa, joka olisi käyttötalouteen talousarviossa kohdennettava summa kolmannen sektorin kanssa tehtäville yhteishankkeille. Tämän budjetin suuruudeksi esitetään vuodelle 2026 20 000 euroa.

Yhteishankkeiden osallistavalle budjetoinnille avataan esityksen mukaan jatkuva haku vuoden 2026 alusta. Yhteishankkeiden tulee tukea paikallisten yhdistysten toiminnallista osallisuutta. Määräraha on kerrallaan enimmillään 1000 euroa. Yksi toimija voi saada vuoden aikana tuen vain kerran. Yhteishankkeeseen voi liittyä suoran rahallisen avustuksen lisäksi kunnan muu panos esimerkiksi tilojen käyttöön liittyen. Tukea ei voi saada yhdistysten perustoiminnan tukemiseen.

Myönnettävän avustuksen tulee tukea kuntalaisten mahdollisuutta toimia omassa elinympäristössään. Tukea voidaan myöntää esimerkiksi talkootoimintaan, tapahtumien järjestämiseen tai asuinalueiden kunnossapitoon. Haettavan avustuksen tulee kohdistua yksittäistä yhdistystä laajempaankuntalaisryhmään.

Päätöksen yhdistyksille jaettavista 1000 euron avustuksista tekee hallintojohtaja.

Valmistelija

Essi Piirorjärvi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 168 5451

Esittelijä

Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä esitetyn osallisuusohjelmaluonnoksen. Osallisuusohjelma tulee päivittää vähintään kerran valtuustokaudessa.
2. Vahvistaa osallistavan budjetoinnin kriteereiksi seuraavaa:
 - Äänestykseen otettavat kohteet on oltava toteutettavissa annetun budjetin ja seuraavan kalenterivuoden puitteissa.
 - Osallistava budjetointi toteuttaa hallituksen määrittelemää tavoitetta. Tavoite valitaan kuntastrategian mukaisista tavoitteista kahdeksi vuodeksi kerrallaan.
 - Äänestykseen otettavien kohteiden toteuttaminen tulee olla kunnan toimivallassa.
 - Osallistavan budjetoinnin ehdotuksen kokonaiskustannus voi olla myös suurempi, mutta silloin ehdotukseen tulee sisällyttää esitys loppujen kustannuksien kattamisesta esimerkiksi talkootyön tai hankerahan muodossa.
3. esittää valtuustolle vuoden 2026 talousarviokäsittelyn yhteydessä 50 000 euron määrärahaa kohdistettavaksi osallistavan budjetoinnin hankkeisiin sekä 20 000 euron määrärahaa yhdistyksien yhteishankkeisiin vuodelle 2026.
4. määritellä ensimmäisen vuoden osallistavan budjetoinnin teeman kuntastrategian mukaisesti.
5. antaa hallintojohtajalle oikeuden tehdä osallisuusohjelmaan teknisuontoisia korjauksia.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

1. hyväksyä esitetyn osallisuusohjelmaluonnoksen. Osallisuusohjelma tulee päivittää vähintään kerran valtuustokaudessa.
2. Vahvistaa osallistavan budjetoinnin kriteereiksi seuraavaa:
 - Äänestykseen otettavat kohteet on oltava toteutettavissa annetun budjetin ja seuraavan kalenterivuoden puitteissa.
 - Osallistava budjetointi toteuttaa hallituksen määrittelemää tavoitetta. Tavoite valitaan kuntastrategian mukaisista tavoitteista kahdeksi vuodeksi kerrallaan.
 - Äänestykseen otettavien kohteiden toteuttaminen tulee olla kunnan toimivallassa.

- Osallistavan budjetoinnin ehdotuksen kokonaiskustannus voi olla myös suurempi, mutta silloin ehdotukseen tulee sisällyttää esitys loppujen kustannuksien kattamisesta esimerkiksi talkootyön tai hankerahan muodossa.
3. esittää valtuustolle vuoden 2026 talousarviokäsittelyn yhteydessä 50 000 euron määrärahaa kohdistettavaksi osallistavan budjetoinnin hankkeisiin sekä 20 000 euron määrärahaa yhdistyksien yhteishankkeisiin vuodelle 2026.
 4. määritellä ensimmäisen vuoden osallistavan budjetoinnin teemaksi kuntastrategian mukaisesti osallisuus ja yhteisöllisyys ja/tai lapsiperheet.
 5. antaa hallintojohtajalle oikeuden tehdä osallisuusohjelmaan teknisluontoisia korjauksia.

Tiedoksi